

VORMSI VALLA EELARVESTRATEEGIA AASTATEKS 2025–2029

Sissejuhatus

Vormis valla eelarvestrateegia on koostatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel ning kooskõlas kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadusega. Eelarvestrateegia on valla arengukavast tulenev finantsplaan, mis seob prioriteedid, vajadused ja võimalused ning annab rahalised orientiirid tegevuskava elluviimiseks. Eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada omavalitsuse finantspoliitika jätkusuutlikkus sh positiivne eelarvetulem, reservide olemasolu, piisav laenuteenindamise- ja investeerimisvõimekus.

Eelarvestrateegia tuleb koostada vähemalt neljaks eelseisvaks eelarveaastaks. Käesolev eelarvestrateegia on esmakordselt koostatud viieks eesseisvaks aastaks, täpsustades eelnevalt kinnitatud kolme aasta kavasad tulenevalt majandus- ja fiskaalkeskonnas toimuvatest muutustest ning täiendatakse kahe aasta võrra. Strateegia koostamiseks prognoositakse põhitegevuse tulused ja -kulused, planeeritakse investeerimis- ja finantseerimistegevuse vajadust ja kontrollitakse, et tagatud oleks finantsdistipliin. Lisaks eelarvestrateegia perioodi prognoosile esitatakse andmed jooksva aasta eeldatavate ja sellele eelnenud aasta tegelike põhitegevuse tulude ja -kulude ning investeerimis- ja finantseerimistegevuse kohta. Eelarvestrateegia viiakse ellu läbi eelarve st eelarvestrateegia annab sisendid vallaeelarve koostamiseks.

Vormsi valla eelarvestrateegia on sarnaselt eelarvega koostatud tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves ja eelarvestrateegias kavandatakse tehingud nende toimumise perioodis, sõltumata sellest, millal tehingu eest arveldatakse. Seega ei sõltu tekkepõhine arvestus laekumistest ja väljamaksetest. Nii eelarves kui eelarvestrateegias on tehingud jagatud osadeks: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus, likviidsete varade muutus. Vormsi valla eelarvest finantseeritakse Vormsi Vallavalitsuse, Vormsi Lasteaed-Põhikooli ja Vormsi Raamatukogu tegevust.

Vormis valla 2025-2029 aasta eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud järgmiseid põhimõtteid:

- valla jätkusuutlikkuse ja finantsvõimekuse säilitamine;
- arvestatav eelarveline kate uutele tegevustele leitakse esmaselt prioriteetide ümbervaatomisel valdkondade siseselt ja seejärel valdkondade üleselt;
- põhitegevuse kulude kasv on väiksem kui põhitegevuse tulude kasv eesmärgiga suurendada põhitegevuse tulemit investeringute omaosaluse ja laenuteeninduse kulude katteks;
- suuremate investeringuobjektide planeerimisel on prioriteetsed need projektid, mille elluviimiseks on võimalik leida toetusfondidest täiendavat rahastust.

Prognoosi koostamisel on silmas peetud järgmiseid eelduseid:

- Vormsi valla elanike arv ning maksumaksjate osakaal elanikkonnast ei muutu olulises mahus;
- tulumaksu kasv pensionituludelt ja muudelt väljamaksetelt tugineb Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvisele majandusprognoosile;
- maamaksust laekuv tulu suureneb 2025. aastal lähtuvalt muudetud maksumääradest;

- tulud kaupade ja teenuste müügist ning majandamiskulud tõusevad;
- personalikulude tõus on 2% aastas;
- riigitoetuste maht suureneb keskmiselt 1,7% võrra aastas, kusjuures suurim tõus on aastal 2025;
- laenuintresside määr ei muutu ning püsib 2024. aasta septembri tasemel (5,3%).

Eelarvestrateegia kohustuslikuks osaks on rahandusministri määrusega kinnitatud strateegia vormid, mis annavad ülevaate planeeritavatest põhitegevuse tuludest ja -kuludest, investeerimis- ning finantseerimistegevusest, likviidsete vahendite muutusest ja netovõlakooormuse määradest (vt tabel 4 ja 5).

Majandusprognoos

Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvise majandusprognoosi alusel pöördub majandus kasvule 2024. aasta lõpus, mil välisnõudluse oodatav elavnemine hakkab avalduma ka Eesti eksportmahtude taastumises. Jõulisemat kasvu võib oodata 2025. aastal tulenevalt eratarbimise suurenemisest. Seda mõjutab nii sissetulekute ostujõu kasv, tarbimiskindluse kosumine kui ka intressimaksude vähenemine. Erasektori investeringud ootavad majandusolude selgemat paranemist. Kui 2024. aasta kokkuvõttes on majandus veel ühe protsendilises languses siis järgnevate aastate majanduskasvu planeeritakse kolme protsendi lähedale ning seda toetab olukorra paranemine nii tööstus-, ehitus- kui ka teenustesektoris.

Välis- ja sisemaised tegurid koos maksumeetmetega toovad kaasa mõningase hinnatõusu kiirenemise järgmisel aastal. 2024. aasta sügiskuudel võib oodata tarbijahindade tõusu kiirenemist tulenevalt energiahindade languse taandumisest, oodatavast majanduse elavnemisest ning mõnede toidutoormete kallinemisest välisturgudel. 2025. aastal toob automaksu lisandumine kaasa inflatsiooni ajutise kiirenemise. Tarbijahindade tõus kiireneb käibemaksu ja aktsiiside tõusu tõttu järgmisel aastal 0,8 ning 2026. aastal 1 protsendipunkti võrra.

Tabel 1. Eesti majanduskasvu ja hindade prognoos Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi 2024 alusel

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
SKP reaalkasv	-3,0%	-1,0%	3,3%	3,0%	2,5%	2,5%
SKP nominaalkasv	4,8%	2,7%	7,1%	5,4%	4,9%	4,8%
SKP jooksevhindades (mld eurot)	38,2	39,2	42,0	44,3	46,4	48,7
Tarbijahinnaindeksi muutus	9,2%	3,8%	4,2%	2,2%	2,0%	2,0%

Tööturu seis on rahuldav, tööpuudus stabiliseerus aastatagusel tasemel. Suuremad koondamised on seljataga, tööpuuduse tipp jääb käesolevasse aastasse. Ukraina sõjapõgenikke jääb tööturul vähemaks ning prognoosiperioodi lõpuks prognoositakse tööpuuduse stabiliseerumist normaaltasemele (6% lähedusse). Aeglustunud hinnatõus vähendab palgatõusurvet, kuid tööjõukulude osakaal on paisunud kõrgeks. Palgatöötaja ostujõu taastumine võtab aega, saavutades kehtivate maksuseaduste kohaselt 2025. aasta lõpuks 2022. aasta alguse taseme.

Tabel 2. Eesti tööturu prognoos Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi 2024 alusel

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Tööpuudus	6,4%	7,7%	7,5%	6,3%	6,3%	6,3%

Keskmine kuupalk (eurodes)	1 833	1 951	2 040	2 141	2 244	2 347
Palga reaalkasv	2,1%	2,6%	0,3%	2,7%	2,7%	2,5%
Palga nominaalkasv	11,5%	6,4%	4,6%	5,0%	4,8%	4,6%

2025. aastal jõustuvad mitmed maksumuudatused. Kohaliku omavalitsuse kulubaasi mõjutab enim käibemaksu standardmäära tõus, suurendades kulusid nii põhitegevuse kui investeeringute valdkonnas. Lisaks muudetakse kohalike omavalitsuste tulumaksu eraldise määrasid. 2024. aastast laekus kohalikule omavalitsusele 2,5% isikute riiklikult pensionitulult ning 11,89% isikute muudelt tuludelt. 2025. aastal langeb muudelt tuludelt eraldatav tulumaksu protsent 11,29-le, 2026. aastal 10,64-le ja 2027. aastal 10,23-le. Samal ajal suureneb omavalitsustele pensionitulult laekuva eraldise määr – 2025. aastal tõuseb see 5,5, 2026. aastal 8,5 ja jõuab 2027. aastaks samuti 10,23 protsendini.

Vormsi valla majanduslik areng

Rahvastiku registri andmetel oli käesoleva aasta 20. septembri seisuga Vormsi vallas 455 elanikku, mis ei ole võrreldes aasta alguselga oluliselt muutnud. 2024. aasta algusega võrreldes on elanike hulgas vähenenud tööealiste elanike arv 8 inimese võrra (311 inimeselt 303 inimesele), millel võib olla mõningane negatiivne mõju vallaelarve tulubaasile.

Valla peamise tuluallika, üksikisiku tulumaksu prognoosi aluseks on eelkõige valla maksumaksjate arv ja nende keskmine sissetulek.

Lisaks mõjutab tulumaksu prognoosi alates 2024. aastast Vormsi valla elanikele makstud riiklikud pensionid. Vormsi vallas oli 31.07.2024 seisuga 116 riikliku pensioni saajat ning nende keskmine pension oli 848 eurot/kuus, Eesti keskmine riiklik pension oli samal ajal 792 eurot/kuus.

Valla tulubaasi mõjutavad nii tööhõive ja ettevõtlusvõimalused saarel, kui ka mandril töötavate saareelanike sissetulekud.

Põhitegevuse tulude prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias järgmiseid tulusid: maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused tegevuskuludeks, muud tegevustulud.

Aastatel 2025–2029 kasvavad Vormsi valla põhitegevuse tulud keskmiselt ca 4% aastas, sh 2025. aasta kasv on suurem (6%) kui järgnevatel aastatel (3%). Põhitegevuse tulud prognoositakse 2029. aastaks ligikaudu 278 000 eurot enam võrreldes 2024. aastaga (kasv 20%). Põhitegevuse tulude kasv tuleneb põhiliselt tulumaksu planeeritavast kasvust ning 2025. aastal ka maamaksu suurenemisest, kuid arvestatud on ka saadavate toetuste ning kaupade ja teenuste müügist saadava tulu kasvuga.

2024. aasta eelarve alusel moodustab tulumaks Vormsi valla põhitegevuse tuludest ligikaudu 56%. 2024. aastast alates laekub omavalitsusele tulumaks lisaks füüsilise isiku tuludele ka pensionituludelt. Järgnevatel aastatel muutub nendelt tuludelt omavalitsusele laekuv tulumaksuäär, pensionitulude puhul 2,5 protsendilt 10,23 protsendile ning muude tulude puhul 11,89 protsendilt 10,23 protsendile. Tulumaksu laekumise prognoos on tehtud lihtsustatud viisil, võttes aluseks laekunud tulumaksu seisuga 31.07.2024 ning eristades tulumaksu pensionituludelt ja muudelt tuludelt. Mõlemad tulumaksu prognoosid põhinevad Rahandusministeeriumi keskmistel prognoosidel perioodiks 2025–2028, mis arvestavad muudatusega määrades, tulu suuruses ning ka isikute arvus.

Tabel 3. Vormsi valla prognoositav tulumaks eelarvestrateegia perioodiks ja selle lähteandmed

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Tulumaksu laekumine pensionitulult	-	26 324	68 455	113 622	147 140	157 293	168 146
Tulumaksu laekumine muudelt väljamaksetelt	660 553	741 205	739 723	733 805	739 675	773 700	809 291
Tulumaksu laekumine kokku	660 553	767 529	808 177	847 427	886 816	930 994	977 437
Rahandusministeeriumi prognoos pensionituludele (sh ka keskmine pensionisaajate muutus)			8,1%	7,4%	7,6%	6,9%	6,9%
Rahandusministeeriumi prognoos omavalitsuse tulumaksule muudest väljamaksetest (sh määra, tulu, isikute muutus)			-0,2%	-0,8%	0,8%	4,6%	4,6%
Tulumaksuäär pensionituludelt omavalitsusele	-	2,50%	5,50%	8,50%	10,23%	10,23%	10,23%
Tulumaksuäär muudelt tuludelt omavalitsusele	-	11,89%	11,29%	10,64%	10,23%	10,23%	10,23%

Tulumaksu laekumine suureneb eelarvestrateegia perioodil keskmiselt 5% aastas.

2025. aastaks muudeti maamaksu määra protsente Vormsi vallas maksimumini võimalikust ning maamaksu prognoosil on lähtutud Maksu- ja Tolliameti arvestuslikest andmetest. Täiendav tulu maamaksu määrade muutmisest on ligikaudu 17 000 eurot. Järgnevatel aastatel maamaksu prognoosi suurendatud ei ole. Seoses maade korralise ümberhindlusega 2022. aastal sai vald 2024. aastal erakorralist toetust 14 000 eurot. See toetus oli ühekordne ning mõjutab saadavate toetuste vähenemist 2025. aastal.

Kaupade ja teenuste müügist saadav tulu moodustab 6% põhitegevuse tuludest (2024. aasta eelarves). Järgnevatel perioodidel kasvuks on planeeritud 2% aastas.

Toetusfondi kaudu laekub üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus, koolieelsete lasteasutuste õpetajate töajalade osaliseks kompenseerimiseks antav toetus, huvihariduseks ja -tegevuseks antav toetus, toimetulekutoetuse maksmise hüvitis, rahvastikutoimingute kulude hüvitis, matusetoetus ning kohalike teede hoiu toetus. Toetusfondi kasvuks on planeeritud 2% aastas.

Tasandusfondi prognoos 2025. aastaks tugineb Rahandusministeeriumi vastaval prognoosil, millest enamiku (96%) moodustab väikesaarte toetus (160 685 eurot). Järgnevad perioodid on planeeritud 2025. aasta tasemel.

Muud saadud toetused tegevuskuludeks ning muud tegevustulud moodustavad 2024. aasta eelarve põhitegevuse tuludest vaid 4%. 2025. aastaks on toetuste prognoosi vähendatud 14 000 euro võrra lähtudes 2024. aastal saadud maade korralisest ümberhindlusest tingitud toetuse ühekordsest olemusest. Sihtotstarbelised toetused on kogu eelarvestrateegia perioodiks planeeritud samale tasemele.

Põhitegevuse kulude prognoos

Põhitegevuse kuludena käsitletakse järgmiseid kulusid: antavad toetused tegevuskuludeks ning muud tegevuskulud.

Antavate toetuste osakaal põhitegevuskuludes on 2024. aasta eelarves vaid 6% ning nende maht on planeeritud kogu eelarvestrateegia perioodiks samale tasemele.

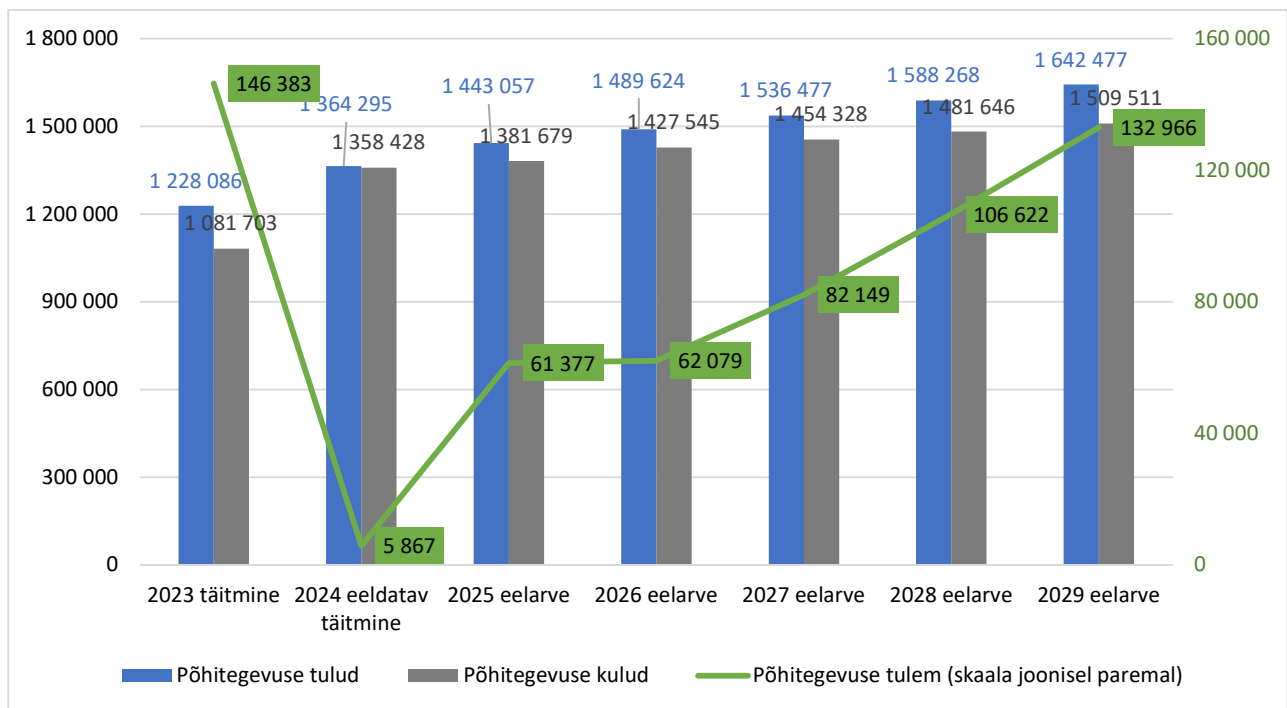
2024. aasta eelarves moodustavad põhitegevuskuludest 52% personalikulud ning nende kasv on planeeritud kogu eelarvestrateegia perioodiks 2% aastas. 2025. aasta personalikulude kasvu sisse tuleb mahutada hüvitiste maksmine volikogu liikmetele alates 2025. aasta algusest ja sügisel toimuvate volikogu korraliste valimiste korraldamisega seotud töötasud. 2024. aasta personalikulude tõus oli erakordselt suur (17%), kuid surve palgamäärade tõusuks on jätkuvalt aktuaalne ka järgmisteks aastateks.

2024. aasta eelarves moodustavad põhitegevuskuludest 42% majandamiskulud ning nende tõus võrreldes 2023. aastaga oli ligikaudu 33%. Majandamiskulude üldiseks tõusuks on planeeritud 2025. aastal 1% ning järgnevatel aastatel 2% aastas. Lisaks on majandamiskuludesse planeeritud 2025. aastal 4 000 eurot ja 2026. aastaks 20 000 eurot täiendavaid vahendeid Spordihoone arvestuslikeks ülalpidamiskuludeks (24 000 aastas). Majandamiskulude kasv 2025. aastal peaks katma 2025. aastal suveks planeeritud käibemaksu standardmäära tõusu (2%).

Reservfondi vahendeid on eelarvestrateegiasse mahutatud 6 000 euro suuruses summas aastas, moodustades vaid 0,4% selle perioodi põhitegevuskuludest.

Põhitegevuse tulemi prognoos

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulem peab olema positiivne või võrduma nulliga. Strateegiaperioodi eesmärgiks on põhitegevuse tulemi saavutamine määral, mis tagab laenude ja intresside tagasimaksed ning võimaldab omaosaluse katmist planeeritavatele investeeringutele.

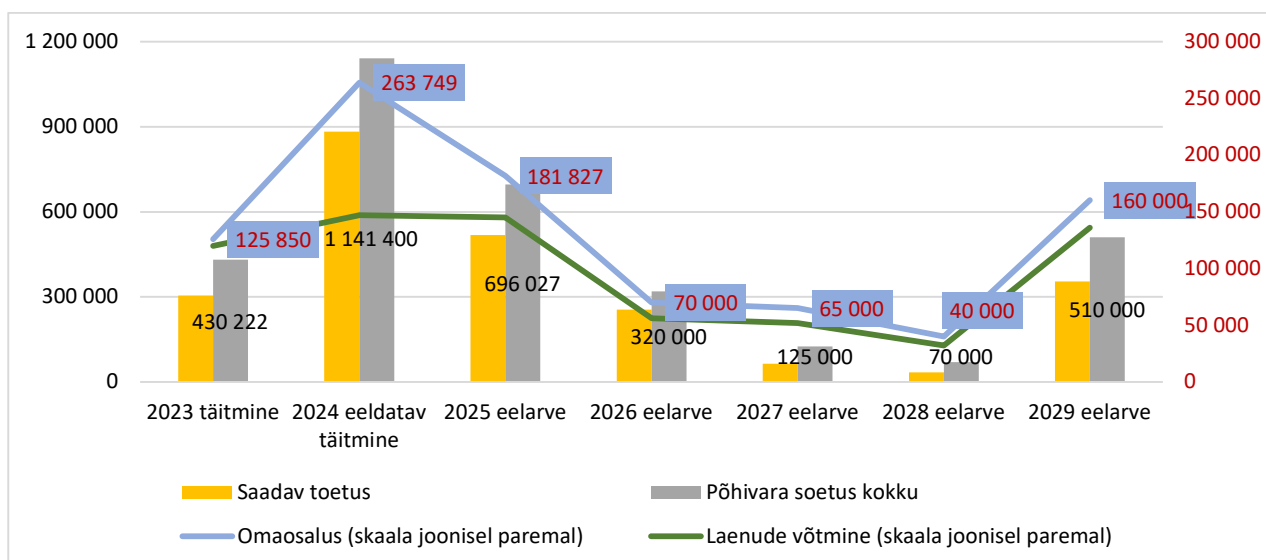
Joonis 1. Vormsi valla planeeritav põhitegevuse tuleml eelarvestrateegia perioodiks

Strateegiaperioodi aastatel kasvavad tulud kuludest enam ning sellega seoses ka põhitegevustulemi positiivne väärtus.

Investeeringutegevuse eelarveosa

Strateegiaperioodil on plaanitud teostada kokku ligikaudu 1 700 000 euro ulatuses investeeringuid (vt tabel 5 ja tabel 6).

Investeeringutegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne ehk investeeringutegevuse kulud ületavad investeeringuteks saadavaid tulusid. Vaadeldaval perioodil kaetakse põhitegevuse tulemliga laenu- ja intressimaksud ning osaliselt projektide omaosalus. Aastatel 2025–2029 tuleb investeeringutegevuse negatiivse väärtuse katmiseks kaasata laenuvahendeid 421 000 euro väärtuses.

Joonis 2. Vormsi valla planeeritavate investeeringute mahud ja rahastamise allikad eelarvestrategia perioodiks

Lähiaastate olulisem investeering on spordihoone ehitus, mis lõpetatakse 2025. aasta sügisel. Spordihoone ehituse korrigeeritud hinnaks on arvestatud 1 084 114 eurot, millest omaosalus 234 114 eurot. See peaks katma ka projektijuhtimise ja omaniku järelevalve kulusid. Tähtis on ka investeering Haapsalu Veevärk aktsiaseltsi hallatavasse Vormsi reoveepuhasti rekonstrueerimise projekti, mille kogumaksumus on 191 300 eurot. Omaosalusest valla osa on 20 000 eurot, mis asjaolude selgumiseni on kajastatud 2025. aasta põhivara soetusena ning vajadusel tõstetakse põhivara soetuseks antava sihtfinantseerimise alla. Aktsiaselts Haapsalu Veevärk on oma 2025. aasta eelarves planeerinud selle projekti omaosaluseks vahendeid 50 000 eurot.

Oluline on ka jätkuv töö sadamakohtade arendamiseks, milles Rälby sadama investeeringu järgmiste etappide kõrval on plaanis jätkata Saxby slipi väljaehitamist ja Norrby külasadamas pakutavate võimaluste parandamist. Sadamakohtade arendamine eeldab detailplaneeringute koostamise protsesside lõpuleviimist. Sotsiaalvaldkonna investeering 2025. aastal hõlmab sotsiaaltranspordi soetamist, millele on rahastamisotsus juba saadud. Jäätmemajanduse valdkonnas tuleb jätkata biojätmete kogumisega seotud investeeringutega. 2025. aastal tuleb leida vahendeid ka päästekuuri ukse renoveerimiseks. Eelarvestrategiasse on lisatud taaraautomaadi soetus (2027. aastal). Saare ettevõtluskeskkonna ja väikeettevõtjate võimalusi parandav ühisköögi-tootearenduskeskuse investeering on planeeritud 2025. aasta asemel 2026. aastasse, 2025. aastal tegeletakse võimalusel projekteerimisega. Samuti on edasi lükatud investeeringud valla hoonete energiatõhususe parandamiseks ja kergliiklustee rajamine „kirikust-kõrtsini“. Arvestatud on jätkuvate investeeringutega teedesse vähemalt 20 000 euro ulatuses aastas.

Konkreetsed investeeringuobjektid eelarvestrategias aastateks 2025–2029 lähtuvad valla arengukavas toodud eelistustest ja üldjuhul eelistatakse objekte, mille finantseerimiseks õnnestub kasutada toetusvahendeid. Uute objektide nimekiri vaadatakse kord aastas koos arengukava aruteluga üle.

Investeeringustegevuse osas on planeeritud antavaid toetuseid põhivara soetamiseks hajaasustuse programmiga seoses igal aastal 8 900 euro suuruses summas, millest 50% moodustab saadav toetus. Lisaks on 2025. aastaks planeeritud 10 000 euro suurune antav toetus kiriku renoveerimiseks.

Eelarve tulem ja finantseerimistegevus

Eelarve tulem võrdub põhitegevuse eelarveosa ja investeerimistegevuse eelarveosa summaga.

Negatiivne eelarvetulem näitab, et planeeritavate investeeringute omaosaluste katmiseks jääb vahendeid puudu ja vajadus on laenuvahendite järgi. Negatiivne eelarve tulem tuleb katta kas täiendava laenuga või likviidsete varade (raha jäägi) arvelt. Tehtavad investeerimiskulutused mõjutavad negatiivselt valla finantspositsiooni suurendades võlakoorust, samas tuleb arvestada investeeringute sotsiaalmajanduslikku kasutegurit.

Valla kohustuste võtmine on olnud konservatiivne ning laenuvõimekus keskmine. Vormsi vallas oli 2024. aasta alguses kaks kehtivat laenuleping, millele 2024. aasta lõpuks lisandub veel üks. Investeeringuid on plaanis lähiajal teostada suuremas summas kui planeeritav põhitegevuse tulem võimaldab. Laenud on planeeritud ainult investeeringute omaosaluse katmiseks, laenude ja intresside tagasimaksed tasutakse põhitegevuse tulemist ja likviidsete vahendite jäägist. Laenuintressideks on prognoositud vahendeid lähtuvalt kehtivast laenulepingu intressimäärast (5,325%) seisuga 20.09.2024 ning uute laenulepingute tähtajast 7 aastat. Lisaks uute laenude võtmisele on strateegias arvestatud 2021. aastal võetud laenu refinantseerimise vajadusega 2026. aasta suvel. Planeeritud täiendavate laenudega katetakse igal aastal ligikaudu 80% planeeritavate investeeringuprojektide omaosalusest va 2029. aasta laen, mis moodustab 85% planeeritavete investeeringute omaosalusest (vt joonis 2).

Kaasates täiendavaid laenuvahendeid, tuleb jälgida KOF-i võlakohustuste piirmääradesse jäämist. Netovõlakoorumus võis kuni 2024. aasta lõpuni ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 10kordse vaheni või 80%ni põhitegevuse tuludest, kumb neist on suurem, kuid ei tohtinud ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Edaspidi hakkab netovõlakoorumuse piirmäär vähenema 5% võrra. Netovõlakoorumus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoorumuse arvestuses võetakse võlakohustusena arvesse bilansis kajastatud kohustused ja mittekatkestatavad kasutusrendilepingud. Viimaseid Vormsi vallas ei ole. Maksimaalset limiiti on võimalik saavutada, kui suurendada põhitegevuse tulemit põhitegevuse tulude suurendamise või põhitegevuse kulude vähendamise, kuid see ei ole eraldi eesmärk: suure netovõlakoorumusega on suurem ka intressikulu ja suurenevad järgnevatel aastatel laenude tagasimaksed, mis omakorda vähendab igapäevast tegutsemisvõimekust. Järgnevatel aastatel kasvab oluliselt valla laenukoormus, millega kaasneb laenu teenindamise kulude kasv.

KOF-i kohaselt arvutatakse netovõlakoorumus aruandeaasta lõpul tekkepõhiste andmete alusel aastavahetuse seisuga. Seisuga 31.12.2023 oli Vormsi valla vaba netovõlakoorumus ligikaudu 1 200 000 eurot. Eelarvestrateegia lõpuks langeb see oluliselt madalamaks, ligikaudu 600 000 eurole (vt tabel 4).

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on jätkusuutliku finantspoliitika tagamine Vormsi vallas: positiivne eelarvetulem, laenude teenindamise ja investeerimisvõimekuse ja reservide olemasolu. Planeerimise eesmärgiks on tagada eelarveprotsessi stabiilsus, vahendite sihipärane ja efektiivne kasutamine. Raskemini prognoositavad on kaks olulist tululiiki – tulumaks ja toetusfond, samas mõlemad on väikese valla jaoks peamised. Vormsi valla

kulude struktuur ei ole viimastel aastatel muutunud. Paremaks toimetulekuks tuleb vaadata üle tehtavad kulud ja leida võimalusi tulude suurendamiseks.

Tabel 4. Eelarvestrateegia koondtabel aastateks 2025-2029

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 228 086	1 364 295	1 443 057	1 489 624	1 536 477	1 588 268	1 642 477
Maksutulud	716 074	806 501	864 171	903 421	942 810	986 988	1 033 431
sh tulumaks	660 553	767 529	808 177	847 427	886 816	930 994	977 437
sh maamaks	55 520	38 972	55 994	55 994	55 994	55 994	55 994
Tulud kaupade ja teenuste müügist	61 593	84 489	86 179	87 902	89 660	91 454	93 283
Saadavad toetused tegevuskuludeks	450 281	473 185	492 586	498 181	503 887	509 707	515 643
sh tasandusfond	125 547	140 250	168 167	168 167	168 167	168 167	168 167
sh toetusfond	272 608	274 224	279 708	285 303	291 009	296 829	302 765
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	52 126	58 711	44 711	44 711	44 711	44 711	44 711
Muud tegevustulud	138	120	120	120	120	120	120
Põhitegevuse kulud kokku	1 081 703	1 358 428	1 381 679	1 427 545	1 454 328	1 481 646	1 509 511
Antavad toetused tegevuskuludeks	49 837	82 402	82 402	82 402	82 402	82 402	82 402
Muud tegevuskulud	1 031 866	1 276 026	1 299 277	1 345 143	1 371 926	1 399 244	1 427 109
sh personalikulud	601 824	704 102	718 184	732 548	747 199	762 143	777 386
sh majandamiskulud	426 368	565 439	575 093	606 595	618 727	631 102	643 724
sh muud kulud	3 674	6 485	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Põhitegevuse tulem	146 383	5 867	61 377	62 079	82 149	106 622	132 966
Investeeringitegevus kokku	-149 148	-244 534	-212 449	-95 319	-89 435	-62 297	-177 984
Põhivara müük (+)	0	35 000	0	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-430 222	-1 141 400	-696 027	-320 000	-125 000	-70 000	-510 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-125 850	-263 749	-181 827	-70 000	-65 000	-40 000	-160 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	304 371	882 101	518 650	254 450	64 450	34 450	354 450
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-15 607	-8 900	-18 900	-8 900	-8 900	-8 900	-8 900
Finantstulud (+)	23	5 024	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Finantskulud (-)	-7 713	-16 359	-19 172	-23 869	-22 985	-20 847	-16 534
Eelarve tulem	-2 765	-238 667	-151 072	-33 240	-7 286	44 325	-45 018
Finantseerimistegevus	98 947	108 804	88 999	-18 125	-35 462	-65 597	30 136
Kohustiste võtmine (+)	120 000	147 000	145 000	56 000	52 000	32 000	136 000
Kohustiste tasumine (-)	-21 053	-38 196	-56 001	-74 125	-87 462	-97 597	-105 864
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	159 353	-129 863	-62 073	-51 365	-42 748	-21 272	-14 882
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	63 171	0	0	0	0	0	0

Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	323 608	193 745	131 673	80 308	37 560	16 287	1 406
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	279 649	388 453	477 453	459 327	423 865	358 268	388 404
Netovõlakoormus (eurodes)	0	194 708	345 780	379 019	386 306	341 981	386 999
Netovõlakoormus	0,0%	14,3%	24,0%	25,4%	25,1%	21,5%	23,6%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	1 228 086	1 091 436	1 082 292	1 042 737	998 710	952 961	985 486
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär	100,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	1 228 086	896 728	736 513	663 717	612 404	610 980	598 488

Tabel 5. Investeeringute prognoos valdkondade lõikes aastateks 2025-2029

	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
03 Avalik kord ja julgeolek	0	10 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		10 000				
04 Majandus	508 500	29 300	320 000	100 000	70 000	510 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	423 875		250 000	60 000	30 000	350 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	84 625	29 300	70 000	40 000	40 000	160 000
05 Keskkonnakaitse	80 613	15 000	0	25 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	62 061	5 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	18 552	10 000		25 000		
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	0	20 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		20 000				
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	522 287	561 827	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	391 715	458 285				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	130 572	103 542				
09 Haridus	30 000	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	30 000					
10 Sotsiaalne kaitse	0	59 900	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		50 915				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		8 985				
KÕIK KOKKU	1 141 400	696 027	320 000	125 000	70 000	510 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	877 651	514 200	250 000	60 000	30 000	350 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	263 749	181 827	70 000	65 000	40 000	160 000

Tabel 6. Planeeritavate investeeringute nimekiri aastateks 2025-2029

	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Rälby sadama ehitamine	200 000	9 300	0	30 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	200 000			30 000		

<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		9 300				
Investeeringud teedesse	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Jäätmemajanduse arendamine	80 613	15 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	62 061	5 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	18 552	10 000				
Spordihoone ehitamine	522 287	561 827	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	391 715	458 285				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	130 572	103 542				
Lasteaia-koolituskeskuse külmasildade likvideerimine	30 000	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	30 000					
Kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine	0	0	0	0	0	200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>						120 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						80 000
Päästekuuri renoveerimine	0	10 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		10 000				
Mobiilside taristu väljaehitamine	258 500	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	193 875					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	64 625					
Taaraautomaadi soetus	0	0	0	25 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				25 000		
Saxby slipi rajamine	30 000	0	0	0	0	50 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	30 000					50 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						
Norrby sadamakoha väljaarendamine - uus (võimalik PEEK)	0	0	0	0	0	240 000
<i>sh toetuse arvelt</i>						180 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>						60 000
Ühisköök-tootearenduskeskuse rajamine	0	0	300 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			250 000			
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			50 000			
Sotsiaaltranspordi soetamine	0	59 900	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		50 915				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		8 985				
Hoonete energiatõhusamaks muutmine (rahvamaja, Kalffi)	0	0	0	50 000	50 000	0
<i>sh toetuste arvelt</i>				30 000	30 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				20 000	20 000	
Investeeringud vee- ja kanalisatsioonitrassidesse ning reoveepuhastisse	0	20 000	0	0	0	0
<i>sh toetuste arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		20 000				
KOKKU	1 141 400	696 027	320 000	125 000	70 000	510 000
<i>sh toetuste arvelt</i>	877 651	514 200	250 000	60 000	30 000	350 000

<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	263 749	181 827	70 000	65 000	40 000	160 000
--	---------	---------	--------	--------	--------	---------

Koostanud: Triin Lepp ja Agle Romulus